

в Словакия обаче внушава, че подобни конфликти не трябва да се интерпретират като институционализирано "средство за поддържане на закона", а като израз на фрустрация от една непоносима и все още нерешима ситуация. "В колониалното общество цялото насилие е насочено навътре; местните по-скоро се избиват един друг, отколкото да избиват пришълците."⁶³

Този подход е уместен и в съвременните спорове, при които предишната пряка експлоатация е сменена с по-фини форми на дискриминация, оправдани от враждебни стереотипи. Ромите често виждат това доста ясно. Те нямат нужда да четат социологически книги, за да разберат как работи стереотипът; те имат по-непосредствени начини за научаване.

Ром, член на общински съвет: Обикалях селото да правя регистър (на добитъка и прочее) и някои от онези забутани словашки колиби - трябва да ги помиришете! Белите обаче си мълчат за собствените си лоши примери - но ако някой циганин е мръсен, те го посочват и казват: "Ето такива сте вие, циганите!"

Но разбирането не помага много, не и ако не можеш да сториш нещо ефикасно, за да промениш положението. Така че онова, което правиш, са глупави неща, отчаяни неща - и белите ти се смеят още по-силно. Същият човек взел участие в една ромска петиция за преместването от селището на трите семейства, от които ромите най-много се срамували. Било безсмислено, разбира се - кой друг би ги приел? Резултатът бил предвидим - побой - двама роми получили шест месеца затвор, а семействата все още живеят в същото селище. И стереотипът отново е преутвърден.

Този подход гледа на "циганския начин на живот" като на продукт от техния предишен опит, но той хвърля съмнение и върху претенцията, че в едно социалистическо общество като Чехословакия този начин на живот днес е пълен анахронизъм.